

**Кључна питања за анализу постојећег стања и
правилно дефинисање промене која се предлаже**

1) Који показатељи се прате у области, који су разлози због којих се ови показатељи прате и које су њихове вредности?

Према подацима Агенције за привредне регистре, број жена које своју предузетничку делатност обављају у форми предузетника односно привредног друштва које је класификовано као микро, и то у сеоском подручју у области производње прехранбених производа броји 1007. Иако ова категорија није бројчано велика, она често представља кључну снагу локалне економије и заједнице.

Жене предузетнице често играју кључну улогу у очувању традиционалних заната и техника, као и у одржавању локалне привреде кроз разноврсне производе и услуге. Њихов рад може допринети и одрживом развоју заједнице, стварању нових радних места и унапређењу квалитета живота у сеоским подручјима.

Са друге стране, суочавају се са бројним препрекама и изазовима, а неке од најбитнијих су: пуно ангажовање у кућним/породичним пословима које традиционално обављају искључиво жене, ограничен приступ води, технологији, финансијама и другим ресурсима неопходним за производњу, ограничен приступ каналима едукације, умрежавања и сл.

2) Да ли се у предметној области спроводи или се спроводио документ јавне политике или пропис? Представити резултате спровођења тог документа јавне политике или прописа и образложити због чега добијени резултати нису у складу са планираним вредностима.

Не спроводи се

3) Који су важећи прописи и документи јавних политика од значаја за промену која се предлаже и у чему се тај значај огледа?

Најважнији је свакако Закон о буџету Републике Србије за 2024. годину („Службени гласник РС”, број 92/23), у оквиру којег су опредељена средства за реализацију овог програма.

4) Да ли су уочени проблеми у области и на кога се они односе? Представити узроке и последице проблема.

Жене се посматрају као велики економски потенцијал којим се може обезбедити додатна запосленост и то пре свега у сеоским, мање развијеним подручјима. Генерално оне спадају у рањивију предузетничку категорију имајући у виду услове живота и пословања у подручјима ван урбаних средина, традиционалне родне улоге, али и величину и форму у којој најчешће обављају делатност, а то су привредна друштва разврстана као микро предузећа и предузетнице које самостално обављају своју делатност.

5) Која промена се предлаже?

Како би се побољшао положај жена и искористио предузетнички потенцијал у већој мери односно ојачао и проширио обим производње постојећих женских привредних субјеката предлаже се реализација програма којим би се финансирало 100% трошкова набавке

УРЕДБА

О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА

опреме које користе у производњи прехранбених производа, као и одређеног дела трошкова набавке репроматеријала који им је потребан.

6) Да ли је промена заиста неопходна и у ком обиму?

Реализацијом програма би се ставио мало већи фокус на једну од најосетљивијих категорија привредника

7) На које циљне групе ће утицати предложена промена? Утврдити и представити циљне групе на које ће промена имати непосредан односно посредан утицај.

Програм ће имати позитиван утицај на жене које послују у сеоским подручјима, а које су потенцијалне кориснице средстава

8) Да ли постоје важећи документи јавних политика којима би се могла остварити жељена промена и о којим документима се ради?

Не постоји.

9) Да ли је промену могуће остварити применом важећих прописа?

Не може из разлога што сваки програм подршке привреди има своје специфичности, намену средстава, циљну групу корисника и сл.

10) Квантитативно (нумерички, статистички) представити очекиване трендове у предметној области, уколико се одустане од интервенције (*status quo*).

Имајући у виду буџет Програма, као и потенцијални број корисника средстава, одустајање од инвестиције не би имало превелике последице, али би свакако одређени број жена одустао од инвестирања, чиме би се у великој мери задржао стари приступ производње прехранбених производа. Такође, не би дошло до радног ангажовања становника у мање развијеним, сеоским подручјима.

11) Какво је искуство у остваривању оваквих промена у поређењу са искуством других држава, односно локалних самоуправа (ако је реч о јавној политици или акту локалне самоуправе)?

Није разматрана пракса других земаља у подршци женама предузетницама у сеоским подручјима.

УРЕДБА
О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ
ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ
ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА

ПРИЛОГ 3:

Кључна питања за утврђивање циљева

- 1) Због чега је неопходно постићи жељену промену на нивоу друштва? (одговором на ово питање дефинише се општи циљ).**

Општи циљ Програма јесте подстицање развоја женског предузетништва и одрживог економског развоја.

- 2) Шта се предметном променом жели постићи? (одговором на ово питање дефинишу се посебни циљеви, чије постизање треба да доводе до остварења општег циља. У односу на посебне циљеве, формулишу се мере за њихово постизање).**

Реализација Програма утицаће на подстицање развоја женског предузетништва у сеоским подручјима, као и подстицање запошљавања у сеоским подручјима.

- 3) Да ли су општи и посебни циљеви усклађени са важећим документима јавних политика и постојећим правним оквиром, а пре свега са приоритетним циљевима Владе?**

Општи и посебни циљеви Програма усклађени су са приоритетним циљевима Владе, али и стратешким документима међу којима је најреферентнији Стратегија за развој малих и средњих предузећа за период од 2023. до 2027. године.

Један од четири посебна циља дефинисана Стратегијом односи се на Конкурентан МСПП сектор – Ојачана конкурентност МСПП на домаћем и страном тржишту. За остваривање овог посебног циља, предвиђено је пет мера од којих се мера 3.2 односи управо на интензивирање подршке за инвестирање, приступ финансирању и реализацију финансијских трансакција МСПП кроз постојеће и нове програме.

- 4) На основу којих показатеља учинка ће бити могуће утврдити да ли је дошло до остваривања општих односно посебних циљева?**

Показатељ учинка на основу кога ће се утврдити да ли је дошло до остварења циљева Програма је да се постојећи број од 1007 жена које своју предузетничку делатност обављају у форми предузетника, односно привредног друштва, које је класификовано као микро, и то у сеоском подручју у области производње прехранбених производа, не смањи.

За постављени циљ „подстицање развоја женског предузетништва у сеоским подручјима“, показатељ учинка, на основу којег би могао да се оцени степен остваривања наведеног циља, гласио би "број жена предузетница којима су одобрена подстицајна средства". Очекивани број одобрених захтева је 60.

За постављени циљ подстицање запошљавања у сеоским подручјима, показатељ учинка, на основу којег би могао да се оцени степен остваривања наведеног циља, гласио би "раст запослених у привредним субјектима који су добили средства", с тим да би наведени показатељ учинка могао да се прати кроз евалуацију, тек након протекла 2 године од доделе бесповратних средстава. Очекиван раст запослених, код привредних субјеката којима буду одобрена средства по Програму за 2024. годину, након протекла две године, износи 30.

УРЕДБА

О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА

ПРИЛОГ 4:

Кључна питања за идентификовање опција јавних политика

- 1) Које релевантне опције (алтернативне мере, односно групе мера) за остварење циља су узете у разматрање? Да ли је разматрана „status quo” опција?**
Поред овог програма, Министарство привреде реализује и друге мере подршке чији се општи и посебни циљеви у мањој или већој мери преплићу, али се мере међусобно допуњују и покривају различите сегменте. Међусобне разлике се односе пре свега на намену средстава, као и на циљну групу корисника у смислу фазе развоја, категорије којој припада, делатности коју обавља и сл. Стога „status quo” опција није разматрана.
- 2) Да ли су, поред регулаторних мера, идентификоване и друге опције за постизање жељене промене и анализирани њихови потенцијални ефекти?**
Не
- 3) Да ли су, поред рестриктивних мера (забране, ограничења, санкције и слично) испитане и подстицајне мере за постизање посебног циља?**
Комплетан Програм је базиран на подстицајним мерама за остваривање посебних циљева
- 4) Да ли су у оквиру разматраних опција идентификоване институционално управљачко организационе мере које је неопходно спровести да би се постигли посебни циљеви?**
Програм неће имати утицај на промену већ успостављене управљачко организационе структуре нити су разматране неке нове опције у организацији рада.
- 5) Да ли се промена може постићи кроз спровођење информативно-едукативних мера?**
Не имајући у виду да се ради о додели подстицајних средстава.
- 6) Да ли циљне групе и друге заинтересоване стране из цивилног и приватног сектора могу да буду укључене у процес спровођења јавне политике, односно прописа или се проблем може решити искључиво интервенцијом јавног сектора?**
/
- 7) Да ли постоје расположиви, односно потенцијални ресурси за спровођење идентификованих опција?**
Да, спровођење оваквих програма спада, између осталих, у редовне активности овог министарства.
- 8) Која опција је изабрана за спровођење и на основу чега је процењено да ће се том опцијом постићи жељена промена и остварење утврђених циљева?**
Имајући у виду тежак положај жена предузетница посебно у сеоским, мање развијеним подручјима, од овог програма се очекује да им пружи подршку у унапређењу пословања кроз нову, савременију опрему. Такође, очекује се и повећање радног ангажовања људи у оваквим подручјима.

УРЕДБА
О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ
ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ
ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА

ПРИЛОГ 5:

Кључна питања за анализу финансијских ефеката

- 1) **Какве ће ефекте изабрана опција имати на јавне приходе и расходе у средњем и дугом року?**
Реализација програма ће индиректно утицати на повећање јавних прихода у средњем року кроз повећање инвестиција дела привреде којој се средства пласирају.
- 2) **Да ли је финансијске ресурсе за спровођење изабране опције потребно обезбедити у буџету, или из других извора финансирања и којих?**
- 3) **Законом о буџету Републике Србије за 2024. годину („Службени гласник РС”, број 92/23), односно Решењем Министарства финансија о преусмеравању апропријација утврђених Законом о буџету Републике Србије за 2024. годину, број од 2024. године, на разделу 21 – Министарство привреде, глава 21.0, програм 1509 – Подстицаји развоју конкурентности привреде, функција 410 – Општи економски и комерцијални послови и послови по питању рада, пројекат 4002 – Подршка развоју предузетништва, економска класификација 454 - Субвенције приватним предузећима, опредељена су средства у износу од 30.000.000,00 динара, намењена за спровођење Програма подршке развоју предузетништва жена на селу у 2024. години.**
- 4) **Како ће спровођење изабране опције утицати на међународне финансијске обавезе?**
Без утицаја
- 5) **Колики су процењени трошкови увођења промена који проистичу из спровођења изабране опције (оснивање нових институција, реструктурирање постојећих институција и обука државних службеника) исказани у категоријама капиталних трошкова, текућих трошкова и зарада?**
Неће бити нових трошкова
- 6) **Да ли је могуће финансирати расходе изабране опције кроз редистрибуцију постојећих средстава?**
Спровођење Програма спада у редовне активности Министарства привреде.
- 7) **Какви ће бити ефекти спровођења изабране опције на расходе других институција?**
Министарство за бригу о породици и демографију неће имати додатне расходе када је у питању учешће у спровођењу овог програма.

УРЕДБА

О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА

ПРИЛОГ 6:

Кључна питања за анализу економских ефеката

- 1) Које трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати привреди, појединој грани, односно одређеној категорији привредних субјеката?**

Жене које се баве производњом прехранбених производа у сеоским подручјима, у форми предузетника односно микро привредног друштва, оствариће корист у смислу финансијске подршке за набавку нове опреме.

- 2) Да ли изабрана опција утиче на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту (укључујући и ефекте на конкурентност цена) и на који начин?**

Имајући у виду да се Програмом финансирају оне активности привредних субјеката које се односе на инвестирање у нову најчешће иновативнију и савременију опрему, свакако да има утицај на повећање конкурентности корисника.

- 3) Да ли изабране опције утичу на услове конкуренције и на који начин?**

Не у већој мери имајући у виду да се ради о државној помоћи мале вредности (*de minimis*) где је у складу са важећом регулативом из области државне помоћи прописана горња граница коју привредни субјекти не смеју да прекораче, а која износи 23 милиона динара кумулативно у текућој и претходне две фискалне године, о чему Министарство привреде јако води рачуна.

- 4) Да ли изабрана опција утиче на трансфер технологије и/или примену техничко-технолошких, организационих и пословних иновација и на који начин?**

Не нужно, али постоји могућност кроз набавку нове, савремене опреме која и сама може бити иновативна у техничко технолошком смислу, али и чије увођење може утицати и на развој пословних и организационих иновација.

- 5) Да ли изабрана опција утиче на друштвено богатство и његову расподелу и на који начин?**

Не

- 6) Какве ће ефекте изабрана опција имати на квалитет и статус радне снаге (права, обавезе и одговорности), као и права, обавезе и одговорности послодаваца?**

Неће бити оваквих ефеката

ПРИЛОГ 7.

Кључна питања за анализу ефеката на друштво

УРЕДБА

О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА

1) Колике трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати грађанима?

Инвестирање у опрему и развој постојећег пословања довешће до потребе за додатним ангажовањем радне снаге, а самим тим и могућности за запошљавање локалног становништва у сеоским, мање развијеним подручјима.

2) Да ли ће ефекти реализације изабране опције штетно утицати на неку специфичну групу популације и да ли ће то негативно утицати на успешно спровођење те опције, као и које мере треба предузети да би се ови ризици свели на минимум?

3) На које друштвене групе, а посебно на које осетљиве друштвене групе, би утицале мере изабране опције и како би се тај утицај огледао (пре свега на сиромашне и социјално искључене појединце и групе, као што су особе са инвалидитетом, деца, млади, жене, старији преко 65 година, припадници ромске националне мањине, необразовани, незапослени, избегла и интерно расељена лица и становништво руралних средина и друге осетљиве друштвене групе)?

4) Да ли би и на који начин изабрана опција утицала на тржиште рада и запошљавање, као и на услове за рад (нпр. промене у стопама запослености, отпуштање технолошких вишкова, укинута или новоформирана радна места, постојећа права и обавезе радника, потребе за преквалификацијама или додатним обукама које намеће тржиште рада, родну равноправност, рањиве групе и облике њиховог запошљавања и слично)?

5) Да ли изабране опције омогућавају равноправан третман, или доводе до директне или индиректне дискриминације различитих категорија лица (нпр. на основу националне припадности, етничког порекла, језика, пола, родног идентитета, инвалидитета, старосне доби, сексуалне оријентације, брачног статуса или других личних својстава)?

6) Да ли би изабрана опција могла да утиче на цене роба и услуга и животни стандард становништва, на који начин и у којем обиму?

7) Да ли би се реализацијом изабраних опција позитивно утицало на промену социјалне ситуације у неком одређеном региону или округу и на који начин?

8) Да ли би се реализацијом изабране опције утицало на промене у финансирању, квалитету или доступности система социјалне заштите, здравственог система или система образовања, посебно у смислу једнаког приступа услугама и правима за осетљиве групе и на који начин?

УРЕДБА

О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА

ПРИЛОГ 9:

Кључна питања за анализу управљачких ефеката

- 1) Да ли се изабраном опцијом уводе организационе, управљачке или институционалне промене и које су то промене?**

Имајући у виду да је Министарство привреде исти буџет као и у претходној години прерасподелило на већи број мањих програма, њихова реализација спада у редовне активности па у том смислу нема потребе за организационим, управљачким или институционалним променама.

Јавни позив ће бити објављен одмах након усвајања Уредбе на Влади и добијања сагласности коју за објављивање јавног позива даје Министарство финансија. Након објављивања Јавног позива министар привреде ће Решењем образовати Комисију за доделу бесповратних средстава чији ће се чланови именовати из редова запослених у Министарству привреде и Министарству за бригу о породици и демографију.

Промоцију ће вршити оба министарства првенствено кроз учешће на различитим догађајима чији су учесници потенцијални корисници програма. За ове сврхе нису издвојена посебна средства јер ће промотивне активности бити саставни део послова реализације Програма.

- 2) Да ли постојећа јавна управа има капацит за спровођење изабране опције (укључујући и квалитет и квантитет расположивих капацитета) и да ли је потребно предузети одређене мере за побољшање тих капацитета?**

Види одговор на питање 1)

- 3) Да ли је за реализацију изабране опције било потребно извршити реструктурирање постојећег државног органа, односно другог субјекта јавног сектора (нпр. проширење, укидање, промене функција/хијерархије, унапређење техничких и људских капацитета и сл.) и у којем временском периоду је то потребно спровести ?**

Види одговор на питање 1)

- 4) Да ли је изабрана опција у сагласности са важећим прописима, међународним споразумима и усвојеним документима јавних политика?**

Да

- 5) Да ли изабрана опција утиче на владавину права и безбедност?**

Не

- 6) Да ли изабрана опција утиче на одговорност и транспарентност рада јавне управе и на који начин?**

Не утиче експлицитно као таква, али је целокупан процес спровођења Програма транспарентан.

- 7) Које додатне мере треба спровести и колико времена ће бити потребно да се спроведе изабрана опција и обезбеди њено касније доследно спровођење, односно њена одрживост?**

Имајући у виду да се ради о пилот пројекту, реализација ће показати потребу за његовом одрживошћу у наредним годинама.

УРЕДБА
О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ
ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ
ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА

ПРИЛОГ 10:

Кључна питања за анализу ризика

- 1) Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђена подршка свих кључних заинтересованих страна и циљних група? Да ли је спровођење изабране опције приоритет за доносиоце одлука у наредном периоду (Народну скупштину, Владу, државне органе и слично)?**

Обављене су консултације са представницима Министарства за бригу о породици и демографију и Привредне коморе Србије као најрепрезентативнијим удружењем предузетника. Поред тога обављају се свакодневни телефонски разговори са представницима привреде међу којима је често и потенцијалних корисника овог програма.

- 2) Да ли су обезбеђена финансијска средства за спровођење изабране опције? Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђено довољно времена за спровођење поступка јавне набавке уколико је она потребна?**

Законом о буџету Републике Србије за 2024. годину („Службени гласник РС”, број 92/23), односно Решењем Министарства финансија о преусмеравању апропријација утврђених Законом о буџету Републике Србије за 2024. годину, број од 2024. године, на разделу 21 – Министарство привреде, глава 21.0, програм 1509 – Подстицаји развоју конкурентности привреде, функција 410 – Општи економски и комерцијални послови и послови по питању рада, пројекат 4002 – Подршка развоју предузетништва, економска класификација 454 - Субвенције приватним предузећима, опредељена су средства у износу од 30.000.000,00 динара, намењена за спровођење Програма подршке развоју предузетништва жена на селу у 2024. години.

- 3) Да ли постоји још неки ризик за спровођење изабране опције?**

Чињеница да се ради о пројекту у пилот фази носи са собом одређену врсту ризика, али и неповољан друштвено - економски амбијент може утицати на одлуку привреде да одложи инвестирање и на тај начин не покаже потребу за средствима подршке.

УРЕДБА

О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ
ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ
ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА